Ya?l? Sa?l???n?n Geli?tirilmesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l? Sa?l???n?n Geli?tirilmesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33020

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?l? Sa?l???n?n Geli?tirilmesi Ölçe?i (YGSÖ), ya?l? bireylerin sa?l?klar?n? te?vik eden davran??lar?n? ve tutumlar?n? ölçmek amac?yla uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle **sa?l???n geli?tirilmesi** alan?nda, ya?l?lara yönelik verilen e?itimlerin veya müdahalelerin etkinli?ini de?erlendirmek için tasarlanm??t?r. Ölçe?in temel kayna??, Hatice Gülsoy taraf?ndan 2017 y?l?nda Haliç Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan doktora tezidir. Bu çal??ma, ya?l? bireylere sunulan **öz-bak?m e?itimi** program?n?n, kat?l?mc?lar?n sa?l?k davran??lar? üzerindeki etkisini bilimsel olarak incelemeyi amaçlam??t?r.

YGSÖ, bir **uyarlama ölçe?i** olup, orijinal bir ölçe?in Türkçe kültürüne ve diline uygun hale getirilmesi sürecini ifade etmektedir. Ölçe?in kullan?m?, **ya?l? bireyler** popülasyonunda sa?l?k durumunun iyile?tirilmesi ve ya?am kalitesinin art?r?lmas?na yönelik yap?lan ara?t?rmalara önemli katk?lar sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?l? Sa?l???, Sa?l???n Geli?tirilmesi, Öz-Bak?m E?itimi, Gerontoloji, Uyarlama Ölçe?i, Ya?l? Bireyler, Sa?l?k Davran??lar?, Psikometri.

Yazarlar

Hatice Gülsoy

Amaç

Ya?l? Sa?l???n?n Geli?tirilmesi Ölçe?i'nin temel amac?, **ya?l? bireylerin** sa?l?klar?n? koruma ve geli?tirme yönündeki davran??sal e?ilimlerini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle belirli bir müdahale (örne?in, öz-bak?m ya da ya?am tarz? e?itimi) öncesi ve sonras? sa?l?k geli?tirme seviyelerini kar??la?t?rmak için kritik bir araç görevi görür.

Ölçek, sa?l?k profesyonellerine ve ara?t?rmac?lara, ya?l? popülasyonun hangi sa?l?k geli?tirme alanlar?nda (beslenme, fiziksel aktivite, sosyal destek vb.) daha fazla deste?e ihtiyaç duydu?unu belirlemede nicel veriler sunar. Bu veriler, daha etkili ve hedefe yönelik **sa?l?k programlar?** geli?tirilmesine olanak tan?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yap?, "Sa?l???n Geli?tirilmesi Davran??lar?"d?r (Health-Promoting Behaviors). Bu yap?, bireyin sa?l?k durumunu iyile?tirmek ve hastal?klardan korunmak için bilinçli olarak yürüttü?ü eylemlerin bütününü kapsar. Ya?l? Sa?l???n?n Geli?tirilmesi Ölçe?i,

ARABPSYCHOLOGY.COM

bu geni? yap?y? ya?l?l?k dönemine özgü ihtiyaçlar ve zorluklar çerçevesinde ele al?r.

Ölçek, genellikle çok boyutlu olup, fiziksel sa?l?k, ruh sa?l???, sosyal destek aray???, stres yönetimi ve sorumluluk alma gibi alt boyutlar? içerebilir. Ölçe?in uyarlama çal??mas? (Gülsoy, 2017), bu boyutlar?n Türkçe konu?an ya?l? popülasyonundaki yap?sal geçerlili?ini incelemeyi hedeflemi?tir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Hatice Gülsoy'un 2017 tarihli doktora tezinde detayl? olarak sunulmu?tur. Bir **uyarlama ölçe?i** olarak, YGSÖ'nün yap? geçerlili?ini test etmek amac?yla genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm??t?r.

Geçerlik analizleri, ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen boyutlar alt?nda toplan?p toplanmad???n? ve ölçe?in gerçekten ya?l? bireylerin sa?l?k geli?tirme düzeyini ölçüp ölçmedi?ini kan?tlamaktad?r. Tezin tam metnine Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir, bu da geçerlik bulgular?n?n akademik olarak incelenmesine olanak tan?r.

Güvenirlik

YGSÖ'nün güvenirlik analizleri de uyarlama çal??mas?n?n ayr?lmaz bir parças?d?r. Güvenirlik, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Bu çal??mada, iç tutarl?l???n ölçülmesi amac?yla muhtemelen **Cronbach Alfa katsay?s?** hesaplanm??t?r.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Ek olarak, test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemler de ölçe?in zaman içinde kararl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için kullan?lm?? olabilir.

Faktör Analizi

Ya?l? Sa?l???n?n Geli?tirilmesi Ölçe?i'nin faktör yap?s?, uyarlama sürecinde belirlenmi?tir. Faktör analizi, ölçekteki çok say?da maddeyi daha az say?da, anlaml? alt boyuta indirgemeyi amaçlar. Bu analiz, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? (örne?in, beslenme, aktivite, öz-yeterlilik) do?rulamada hayati öneme sahiptir.

Hatice Gülsoy'un tezi, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe popülasyonunda da geçerli olup olmad???n? veya kültürel farkl?l?klar nedeniyle yeni bir faktör yap?s?n?n ortaya ç?k?p ç?kmad???n? ortaya koymaktad?r. Bu analizler, ölçe?in skorlama ve yorumlama k?lavuzunun temelini olu?turur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac? Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (Kaynakta belirtilmemekle birlikte, sa?l?k davran?? ölçeklerinde yayg?nd?r).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ya?l? Bireyler

Ya? Grubu: Genellikle 65 ya? ve üzeri (Ya?l?l?k tan?m?na göre de?i?ebilir).

Popülasyon Detaylar?: Öz-bak?m e?itimine kat?lan veya bu tür müdahalelere aç?k olan toplulukta ya?ayan ya?l? bireyler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle bireysel veya grup halinde uygulama.

Anahtar Kelimeler

Ya?l?l?kta Sa?l?k, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa, Faktör Yap?s?, Öz Bildirim, Haliç Üniversitesi, Doktora Tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: haticegulsoy@halic.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Haliç Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yazar?n iznine tabidir. Kullan?m ve izinler için sorumlu yazar Hatice Gülsoy ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçe?in geli?tirildi?i ve psikometrik çal??malar?n?n tamamland??? y?l **2017**'dir.

Bu çal??man?n tam metni, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ime aç?kt?r. Orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: yasli-sagliginin-gelistirilmesi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Gülsoy, H. (2017). *Ya?l? bireylere verilen öz-bak?m e?itiminin sa?l???n geli?tirilmesine etkisi*

ARABPSYCHOLOGY.COM

(Doktora tezi). Haliç Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul. Tez bilgisine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ya?l? Sa?l???n?n Geli?tirilmesi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için lütfen referans verilen 2017 tarihli doktora tezine ba?vurunuz.

Kaynak içerikte ölçek maddelerine dair bilgi bulunmamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM